

забезпечуватиме соціальні інтереси, стабільний і гарантований захист суспільних і особистих інтересів громадян.

Список використаних джерел:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради – 1996. – №30 – ст.141.
2. Демків.Р.Я. Конституційне право України / Курс лекцій. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. - 332 с.
3. Тихомиров Ю.А. Конституционное право: уроки прошлого и взгляд в будущее/ Ю.А Тихомиров //Правоведение.- 2002.- № 6.-С.6.

ПРОГАЛИНИ В ПРАВІ ТА ШЛЯХИ ЇХ УСУНЕННЯ

Піжевська А.В., студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, професор кафедри загальноправових дисциплін ННПП НАВС Пустовіт Ж.М.

Актуальність теми доповіді зумовлена зміною сучасного праворозуміння, інтеграцією різних шкіл права, спрямованістю на реалізацію загальноправових принципів, забезпечення прав і свобод людини і громадянина у процесі правозастосовної діяльності органів державної влади. Зокрема, в Конституції України 1996 року визнано й закріплено принцип верховенства права, який є одним із провідних в утвердженні правової держави та громадянського суспільства.

Прогалини у праві відкривають широкі можливості свавільного застосування закону, що особливо неприйнятне для України – держави романо-германської правової системи, основними рисами якої є нормативність, упорядкованість і структурованість джерел права, забезпеченість правилами юридичної техніки, що обумовлює необхідність наукових розробок в галузі правозастосування при неповному врегулюванні суспільних відносин, удосконалення способів подолання прогалин у праві.

Прогалини в праві є дефектами у виявленні державної волі, її оформленні, в неповному або недостатньому використанні засобів юридичної техніки, в наявності прогалин і протиріч в діючому праві [5].

Сучасній українській доктрині притаманні різні підходи до визначення поняття «прогалина в праві». Варто виділити два основні підходи до визначення суті прогалини в праві. Зокрема, перший підхід характеризується тим, що дослідники визначають прогалину в праві як «відсутність норм права (або їхніх частин), що регулюють конкретні суспільні відносини у тому разі, якщо воно підлягає сфері правового регулювання» [3].

Інший підхід до розуміння суті прогалин у праві пов'язаний з ширшим трактуванням сфери відносин, які підлягають правовому регулюванню. Отже, прогалина у праві – це повна або часткова відсутність у чинних нормативно-правових актах необхідних юридичних норм [1].

Основними причинами виникнення прогалин в праві вважають:

- 1) невміння законодавця відобразити в нормативних актах усе різноманіття життєвих ситуацій, які вимагають правового регулювання (первісна прогалинність);
- 2) невміння законодавця передбачити появу нових життєвих ситуацій у результаті постійного розвитку суспільних відносин, здійснити щодо них певні законодавчі дії (подальша прогалинність);
- 3) технічні помилки законодавця, допущені при розробці законів і у використанні прийомів юридичної техніки.

Прогалини в праві виникають, як правило, там, де є суперечливість норм однакової сили, коли одна з них «знищує» іншу [5].

Найпоширенішими способами подолання прогалин є аналогія закону й аналогія права.

Аналогія закону застосовується, коли відсутня норма права, що врегульовує даний конкретний життєвий випадок, але в законодавстві є інша норма, що регулює подібні з ним відносини. Схожість правовідносин повинна бути істотною.

Необхідність аналогії права зумовлена існуванням багатьох випадків, які ні звичаєм, ні законом не передбачені, а проте підлягають судовому розгляду.

При застосуванні аналогії права істотне значення мають принципи права, які закріплюються в конституції.

Для застосування аналогії потрібний випадок, схожий з даним, принаймні в деяких істотних ознаках, в типових рисах.

Крім аналогій закону і права, прогалини в праві усуваються ще одним способом – постійним застосуванням того чи іншого припису із суміжної галузі права, що регулює подібні відносини.

Ось, наприклад, не можна зловживати аналогією в галузі кримінального законодавства, як мало місце у фашистській Німеччині, де законом від 28 червня 1935 р. був скасований принцип «немає злочину без закону» і тим самим на законодавчому рівні відкритий шлях для судової сваволі і розправи з політичними супротивниками. IV з'їзд Міжнародної асоціації кримінального права (Париж, 1937 р.) засудив аналогію в кримінальному праві і виступив проти її застосування. У кримінальному законодавстві України інститут аналогії відсутній. Стаття 58 Конституції України проголошує: «Ніхто не може відповідати за діяння, які на час їх вчинення не визнавалися законом як правопорушення» [4].

В результаті проведеного дослідження автором було зроблено наступні висновки:

Прогалини у праві – це повна або часткова відсутність правового регулювання суспільних відносин, які знаходяться в сфері правового впливу та потребують правового регулювання, за оцінкою суб'єкта правозастосування, є недоліком права, поява якого спричинена об'єктивним розвитком суспільних відносин або суб'єктивними причинами, пов'язаними з правотворчими та правозастосовними діями законодавчих, виконавчих та судових органів державної влади, наявність яких зумовлює нетиповість правозастосовної діяльності, яка втрачає свою традиційну послідовність, як система логічно пов'язаних, послідовних дій.

Прогалини в законодавстві повинні усуватися в процесі правотворчості шляхом внесення змін і доповнень до законів, видання нових, досконаліших юридичних актів.

Отже, аналогія закону і аналогія права - це єдиний правовий інститут аналогії. Цей інститут визначає порядок діяльності судових і інших державних органів при усуненні прогалин в праві (законодавстві) в процесі його застосування.

Список використаної літератури

1. Алексеев С. С. Право: азбука – теория – философия: опыт комплексного исследования / С.С. Алексеев– М.: Статут, 1999. – 712 с.
2. Зайчук О. В. Теорія держави і права: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Зайчук, Н.М.Оніщенко. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – С. 457.
3. Конституція України: за станом від 28.06.1996 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. - — К.: Парлам. вид-во, 2005. – Ст. 44. — (Бібліотека офіційних видань).
4. Лазарев В. В. Пробелы в праве / Лазарев В. В. – К.: Изд. Казанского университета, 1969. - С. 83-84.
5. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Скакун О. Ф. - Харків: Консум, 2001. – С. 400-401.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Петрик О.С., студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри загальноправових дисциплін ННПП НАВС Лазаренко Л.А.

Зародження та розвиток громадянського суспільства відбувається протягом тривалого періоду еволюції сучасної цивілізації. Цей процес має багато закономірностей, спільних для багатьох країн. Але кожна держава, розвиваючи громадянське суспільство, вносила щось особливе, характерне саме для неї.

Досить специфічний досвід його побудови мала Україна. Адже феодальний устрій тривалий час носив потворні форми кріпосництва, що обмежувало з рабством. Це зумовило і характерний розвиток суспільства, наклало певний відбиток на взаємовідносини між верствами населення, на їх психологію. За таких умов основою соціально-економічного ладу стає сільська община, яка, з одного боку, сприяла єднанню і взаємодопомозі селян, з іншого - культивувала дух покори.[1]

Протягом всього періоду суспільного розвитку все частіше інтереси колективу домінували над інтересами особи. В таких умовах усвідомлення себе як громадянина, як повноправної особистості не могло відбутися. Вся історія ідеї громадянського суспільства -